

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 19 ust. 7a ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2014 r. poz. 1620 oraz z 2015 r. poz. 249), zwanej dalej „ustawą”.

Potrzeba wydania rozporządzenia wynika ze zmian wprowadzonych ustawą z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2015 r. poz. 249), w zakresie przepisu upoważniającego ministra właściwego do spraw nauki do uregulowania w drodze rozporządzenia zagadnień związanych z finansowaniem – w ramach działalności statutowej – utrzymania specjalnych urzędów badawczych, zapewnienia dostępu do informacji naukowej, w tym do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz na pokrycie kosztów restrukturyzacji jednostek naukowych. Rozporządzenie określa szczegółowe kryteria i tryb przyznawania środków finansowych na te cele, szczegółowy zakres informacji zawartych we wnioskach o przyznanie tych środków, a także tryb rozliczania dotacji.

Dotychczas kwestie te regulowało rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na naukę na finansowanie działalności statutowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 90 i 1941). Rozporządzenie obejmowało regulacje dotyczące finansowania całej działalności statutowej jednostek naukowych: utrzymania potencjału badawczego, w tym restrukturyzacji, utrzymania specjalnych urzędów badawczych, działalności polegającej na prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich, utrzymania i poszerzania naukowych baz danych, w tym funkcjonowania i utrzymania Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Zgodnie z tym rozporządzeniem, przyznawanie środków finansowych na działalność statutową następowało na podstawie wniosków, składanych przez jednostki naukowe w terminie do dnia 15 września roku poprzedzającego rok, na który miała być przyznana dotacja. Rozporządzenie określało wzór wniosku o przyznanie dotacji, a także kryteria uwzględniane przy rozpatrywaniu wniosków. Minister właściwy do spraw nauki przyznawał środki finansowe na naukę w drodze decyzji, na podstawie wniosków jednostek naukowych, po zasięgnięciu opinii zespołu specjalistycznego. Rozporządzenie regulowało ponadto kwestie rozliczeń przyznanych środków, zwrotów środków nieprawidłowo wykorzystanych oraz zasady umorzeń należności wynikających z rozliczenia dotacji.

Nowelizacja ustawy o zasadach finansowania nauki zmieniła upoważnienie, na podstawie którego wydano dotychczas obowiązujące rozporządzenie, co skutkuje koniecznością ponownego uregulowania wyżej wymienionych spraw. Ponadto w ustawie

przewiduje się wydanie dwóch odrębnych rozporządzeń: na podstawie art. 19 ust. 7 minister właściwy do spraw nauki określi sposób podziału oraz rozliczania środków finansowych na cele określone w art. 18 ust. 1 pkt 1 i 3, a na podstawie art. 19 ust. 7a – szczegółowe kryteria i tryb przyznawania oraz rozliczania środków na cele wymienione w art. 18 ust. 1 pkt 1a, 2, 2a i 4. Niniejsze rozporządzenie dotyczy drugiego z wymienionych upoważnień.

W rozdziale 1 umieszczono przepisy ogólne, zawierające terminy składania wniosków o przyznanie dotacji, regulacje dotyczące wymaganej postaci wniosków, a także sposób i tryb uzupełniania wniosków. Termin składania wniosku nie ulega zmianie – tak jak dotychczas, wnioski będą składane do dnia 15 września roku poprzedzającego rok, na który ma być przyznana dotacja. Projekt przewiduje jednak, że jednostki będą składały odrębne wnioski o przyznanie środków finansowych na poszczególne cele. Szczegółowy zakres informacji objętych tymi wnioskami określono w załącznikach nr 1 - 4 do rozporządzenia. Wnioski składane będą wyłącznie w postaci elektronicznej, w systemie teleinformatycznym wskazanym przez ministra właściwego do spraw nauki. W postaci papierowej jednostka składać będzie jedynie część A wniosku, której objętość nie będzie przekraczać 1 strony. Zamiast w postaci papierowej, część A będzie mogła być przesłana w postaci elektronicznej przez e-PUAP, potwierdzona bezpiecznymi podpisami elektronicznymi, weryfikowanymi za pomocą ważnych certyfikatów kwalifikowanych, lub potwierdzona za pomocą profilów zaufanych e-PUAP. Tak jak dotychczas, Minister będzie przyznawał dotacje w drodze decyzji, po zaopiniowaniu wniosku jednostki naukowej przez zespół specjalistyczny, powołany na podstawie art. 52 ustawy.

W rozdziale 2 zawarto kryteria uwzględniane przy ocenie wniosków o przyznanie dotacji na poszczególne cele: utrzymanie specjalnego urządzenia badawczego, utrzymanie specjalnego urządzenia badawczego w zakresie infrastruktury informatycznej nauki, zapewnienie dostępu do informacji naukowej, w tym do Wirtualnej Biblioteki Nauki – systemu udostępniania w formie elektronicznej naukowych baz danych oraz publikacji naukowych oraz finansowanie kosztów restrukturyzacji. Rozporządzenie stanowi, iż dotacja na utrzymanie specjalnych urządzeń badawczych (SPUB), w tym również w zakresie infrastruktury informatycznej nauki, może być przyznana na czas określony, nie dłuższy niż 3 lata. Rozwiązanie to zapewni większą stabilność finansową jednostek naukowych. W przypadku dotacji na zapewnienie dostępu do informacji naukowej, w tym do Wirtualnej Biblioteki Naukowej, wprowadzono szczegółową regulację w zakresie możliwej wysokości dotacji.

W rozdziale 3 rozporządzenia uregulowano szczegółowo kwestie rozliczania środków przyznanych na poszczególne rodzaje zadań finansowanych w ramach działalności statutowej, w tym terminy składania raportów z wykorzystania środków. Zakłada się, że raporty i rozliczenia z wykorzystania środków będą odrębne od wniosków o przyznanie dotacji (zakresy informacji zawartych w raportach określono w załącznikach nr 5 - 8 do rozporządzenia) i składane w innych terminach niż wnioski. Przewiduje się, że raporty roczne będą składane w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, na który przyznano dotację. W przypadku ogłoszenia likwidacji lub upadłości jednostki naukowej w trakcie roku, na który przyznano dotację, zobowiązano jednostkę do przedstawienia raportu w terminie miesiąca od dnia wszczęcia postępowania upadłościowego lub likwidacyjnego jednostki. Tak jak dotychczas, raporty i rozliczenia jednostek będą podlegały ocenie zespołów specjalistycznych, powołanych przez Ministra.

Raporty będą składane w postaci papierowej oraz elektronicznej, w systemie teleinformatycznym wskazanym przez Ministra. Zamiast w postaci papierowej, raport będzie mógł być przesłany w postaci elektronicznej przez e-PUAP, potwierdzony bezpiecznymi podpisami elektronicznymi, weryfikowanymi za pomocą ważnych certyfikatów kwalifikowanych, lub potwierdzony za pomocą profilów zaufanych e-PUAP. Rozporządzenie określa sposób wzywania przez Ministra do uzupełnienia lub skorygowania raportu, a także skutki niezłożenia raportu w terminie lub stwierdzenia, że raport został sporządzony nieprawidłowo lub jest nierzetelny. Niezłożenie raportu lub stwierdzenie, że raport jest nieprawidłowy lub nierzetelny, będzie – jak dotychczas – stanowić podstawę do wstrzymania dalszego finansowania oraz może skutkować żądaniem zwrotu przekazanych środków.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji w trybie przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.